

BRÂNCUȘI

10 ANI DE LA MOARTE

Acum zece ani, în ziua de 16 martie 1957, s-a stins din viață unul dintre marii artiști ai omenirii, sculptorul Constantin Brâncuși.

Fiu de țaran din satul Hobița, comuna Peștișani, de lângă Tirgu-Jiu, Constantin Brâncuși s-a născut la 21 februarie 1876.

Întreaga sa viață a fost un exemplu de dăruire nerăzămătorului ideal al artei. Pornit din mijlocul poporului, căruia i-a păstrat o nețărmurită dragoste, Constantin Brâncuși, înzestrat cu un puternic simț al frumosului, a înfruntat greutățile vieții prin muncă dirză și, înflăcărat de pasiunea pentru artă, și-a împlinit strălucitul său talent, ajungând la înălțimea celor mai mari artiști ai lumii.

După terminarea școlii elementare, Brâncuși a muncit ca ucenic timplar și băiat de prăvălie, la Tirgu-Jiu și la Craiova. Abia la 18 ani a putut să intre ca elev la Școala de arte și meserii din Craiova, unde și-a dovedit marea sa îndemnare pentru sculptură. Terminând această școală se înscrie ca elev la Școala de belle-arte din București (azi Institutul de arte plastice „N. Grigorescu”). Lucrările sale din această epocă arată seriozitatea cu care s-a dedicat studiilor, precum și preocupările sale științifice care depășeau cercul studiilor cerute de programa învățământului artistic. În anul 1902, obține diploma de absolvent al Școlii de belle-arte și mințat de o neînfrântă hotărâre de a se desăvîrși, părăsește țara și, învingând greutățile și lipsurile ce i se puneau în cale, trece prin Austria, Bavaria și Elveția, câștigându-și existența prin muncă, iar în 1904 sosește la Paris, unde în 1905 reușește să se înscrie la Academia de arte frumoase.

Talentul său se afirmă tot mai puternic, încît unul dintre cei mai mari sculptori ai timpului, Auguste Rodin, a voit să și-l apropie ca elev și colaborator. Brâncuși însă refuză, fiind conștient de marea sa vocație. Hotărît să nu se abată de la drumul de care era ferm convins că-l duce spre desăvîrșire, nu voia să-și subordoneze talentul înțelegerii despre artă a unui alt artist, chiar dacă acela era marele Rodin. Răspunsul a fost simplu și hotărît: „Sub un stejar mare nu crește nimic”.

Artă lui Brâncuși crește și înfloreste, trăgîndu-și puterea de viață din arta părinților și strămoșilor săi. Artă țaranului român, sculptura în lemn a acestuia i-a fost cea mai prețioasă lecție alături de învățătura primită de la artiști cu mare nume. Ajutat de arta poporului său, Brâncuși, cel mai mare sculptor al acestui secol, a deschis drum nou sculpturii mondiale. Prin el, artă poporului nostru a ajuns la o mare strălucire.

Celebra operă a lui Brâncuși, pasărea măiastră, a încetățenit în vocabularul artistic al lumii cuvîntul românesc: „Măiastra”.

Măiastra a devenit un simbol al într-aripării spiritului artei noastre și al artei întregii lumi. Pentru această operă, maharajahul Olear din Indor a hotărît să construiască un templu în îndepărtata Indie.

Deși vreme de 50 de ani Brâncuși a trăit și a creat la Paris, el nu și-a uitat țara și poporul care i-au hrănit entuziasmul creator de-a lungul întregii sale vieți. Mărturie stă chipul artei sale. Mărturie stau, de asemenea, operele ce le-a adăugat frumuseților patriei sale: „Coloana fără sfîrșit”, „Poarta sărutului” și întregul complex de creații din Parcul Brâncuși și din Grădina publică din Tirgu-Jiu.

S-au scurs zece ani de la moartea marelui artist. Numele opereii sale crește mereu o dată cu renumele artei românești.

Conf. univ ALEXANDRU TOHĂNEANU

CUVÎNT

ÎNAINTE

Din volumul „1907”

În anii nouă sute șapte.

*Ca din senin, în marte, într-o noapte,
S-a ridicat spre cer, din Hodivooia,
Și din Flămînzi, și Stănilești, văpaia.*

*Și s-au aprins de-a latul țării, mii
De luminări și de făclii,
Ca la un Paște și o Înviere,
Facle, și vîpăi, și-opaițe stinghere.*

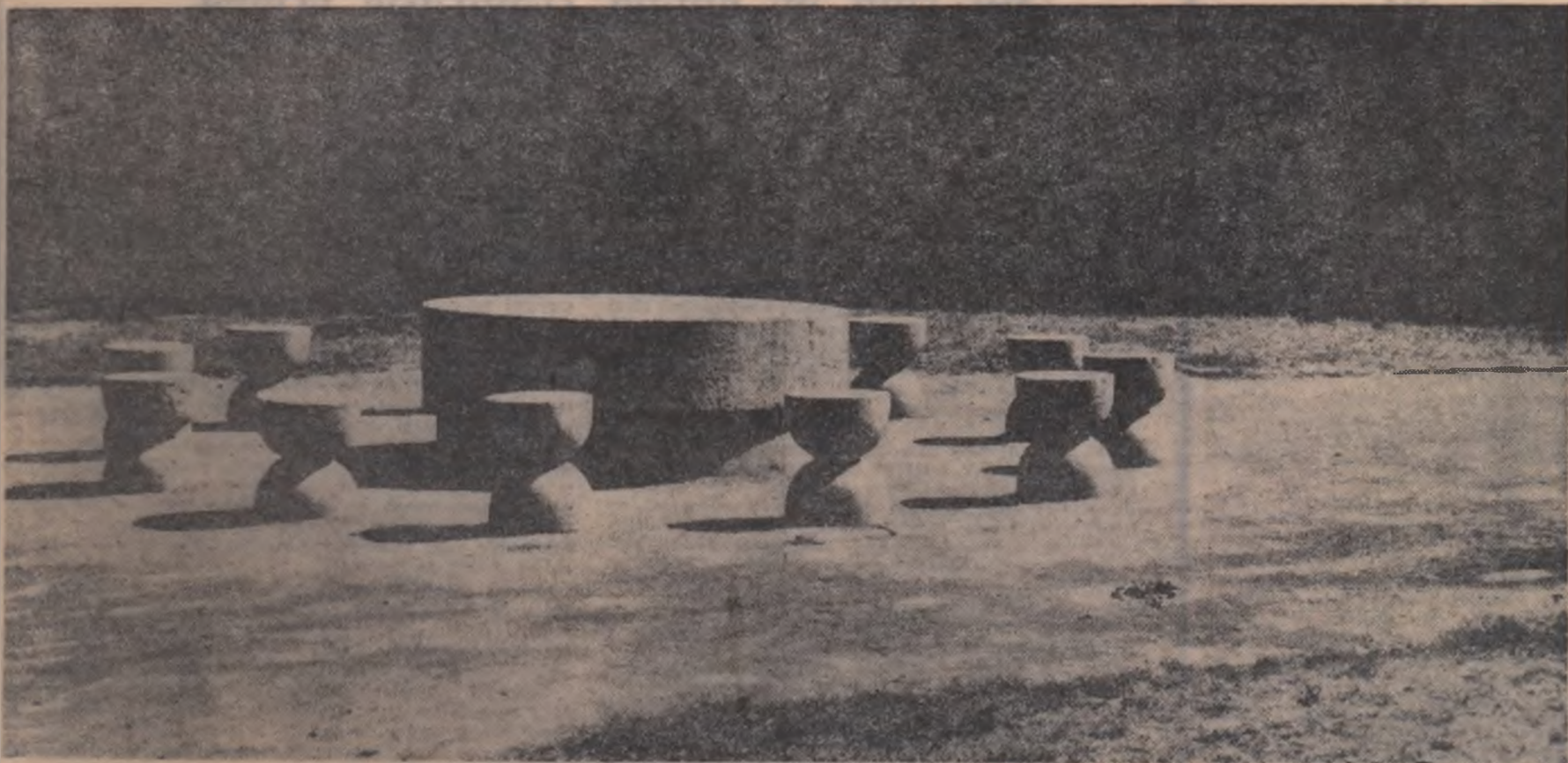
*Cum e-n biserică, la noi,
Un mugure de foc, ca un altoi,
Pe vîrful unui fir de luminare,
În sfeșnic la icoane și-n altare,*

*Așa, din sat în sat, se-ntinse
Văpaia grînelor aprinse,
Că flacăra-ncepea să joace
De-a rîndul pe pătule și conace.*

*Era să fie sărbătoare
Sau slujbă de înmormîntare?
Urlau și cîinii-n haite la năvală.
Ajută, Doamne, țara-i în răscoală*

TUDOR ARGHEZI

BRÂNCUȘI ■ masa tăcerii

STATUILE SÎNT PRILEJURI DE MEDITAȚIE ❀ BRÂNCUȘI

UNDE-S CÎNTECELE NOI?

La faza intercomunală a celui de-al VIII-lea Concurs, în raionul Dej, s-au întrecut în arta cîntecului 41 de coruri și grupuri vocale, însumînd aproape 1.100 de cîntăreți.

Dirijori ca Ilie Pocol din comuna Șimșna, Andrei Comerzan din Gîrbou, Emilia Pop din Recea-Cristur și alții au depus împreună cu formațiile lor o muncă stăruitoare pentru a realiza o cîntăreție mai frumoasă interpretare, pentru a se prezenta în fața publicului cu un repertoriu mai bogat și variat.

La această etapă, pe scenele concursului au fost interpretate circa 100 de cîntece, valoroase din punct de vedere artistic, care au contribuit la răspîndirea frumosului, la educația muzicală a sătenilor.

Parcurgînd însă titlurile bucăților corale cu care s-au prezentat unele formații, te întrebă nedumerit: unde sînt cîntecele noi? Îți poți întreba deoarecete înțînăști la aceste coruri, lucrări mai vechi, cîntate și la concursurile anterioare, auzite de multe ori de tărani. Iată, bunăoară, repertoriul formației din comuna Hleandă. La faza intercomunală, acest cor cu mari posibilități s-a prezentat cu trei cîntece: Republică măreață vatră de I. Chirescu, Foaie verde de măr dulce de T. Jarda (ambele incluse în repertoriu în 1964 dar apărute cu multă vreme înainte) și unul învățat în acest an.

Corurile din Bogata de Sus și Bogata de Jos au avut un repertoriu cu totul asemănător format din cîntecele: Republică măreață vatră, un alt cîntec patriotic, ultimul interpretînd în plus și bucată: În gospodărie. Chiar și la formații considerate printre cele mai bune din raion, ca de exemplu cea din Gîrbou, se observă cu toată înprosătarea repertoriului un apel accentuat la cîntecele mai vechi. Iată cele 7 cîntece interpretate: Republică măreață vatră (în repertoriu din 1964), Te cînt partid de Mircea Neagu (în repertoriu din 1960) apoi bucățile În floarea pămînt al bucuriei, Tinerețe de V. Timiș, La joc de T. Bratu, În poieniță de G. Danga și

Hora păcii de I. Dragomir, incluse în repertoriu în 1965 și 1966 dar apărute mai demult.

Desigur, valoarea unui cîntec nu depinde nici de anul în care a fost creat, nici de data apariției. Sînt multe cîntece care au apărut cu ani în urmă și prezenta lor în repertoriu face cîntece oricărei formații, oricărui dirijor. Bucăți corale ca Republică măreață vatră de I. Chirescu, Te cînt partid de Mircea Neagu, Părinte drag, partid iubit de Gh. Bazavan ș. a. cîntate mult și la faza intercomunală din raionul Dej, au fost îmbrătisate de formațiile corale pentru că sînt frumoase, realizate cu măiestrie și plac deopotrivă atît coriștilor cît și publicului. Ele au devenit de acum, putem zice cîntece clasice ale genului.

Într-o foarte mică măsură s-au cîntat la această fază a concursului și creațiile compozitorilor noștri clasici. Este adevărat că multe coruri au interpretat cîntecul Tricolorul de Ciprian Porumbescu și că unele cum ar fi cele din Recea-Cristur, Unguras, Jichisu de Jos și grupul vocal din satul Dăbîceni ș. a. au prezentat lucrarea La fîntînă de Augustin Bena. Dar cam atîta tot. Au lipsit, în general, de la această fază creațiile marilor înaintași ai muzicii noastre corale, cîntecele lui D.G. Kiriac și ale lui Ion Vidu, lucrările lui G. Dima, G. Cucu și ale altor compozitori clasici.

Îmbogățirea continuă a repertoriului cu cele mai noi și mai valoroase cîntece este o condiție de bază a existenței și permanentei dezvoltării a unei formații. Limitarea activității unui cor, vreme îndelungată, la prezentarea aceluși lucrări duce neapărat la rutină și șablonizare în interpretare, la diminuarea interesului publicului pentru activitatea formației respective.

Corurile și grupurile vocale din raionul Dej ar fi cîștigat mult mai multe aprecieri din partea auditoriului dacă alături de cîntecele mai vechi ar fi prezentat mai multe creații noi. Și posibilități au fost pentru aceasta. Anul trecut, Casa Centrală a Createi Populare a editat și pus la îndemîna căminelor culturale citeva culegeri. O seamă de cîntece create de compozitorii noștri în 1966 sînt interpretate de corul radio.

Împrosătarea repertoriului cu cîtece noi și cu cele create de clasici, difuzarea lor în rîndurile publicului sîtesc este un act de mare importanță culturală și artistică, o îndatorire de onoare a dirijorilor și a formațiilor corale.

R. IARAI

„Strachină cu cocoloș”
STELIAN OGREZEANU

Vechea pasiune a unui tînr

Într-una din serile trecute, la Danes, un tînr subțirel, cu ochi albaștri, urca emoțional în cabina de proiecție. Emoția care i se citea pe față nu era provocată de vreo grijă în legătură cu aparatul sau cu filmul pe care urma să-l proiecteze. Încă de după-masă venind direct de la serviciu s-a oprit la căminul cultural, a controlat minuțios aparatul, a proiectat pe ecran și citeva secvențe de probă. Totul era pus la punct și verificat ca și altă dată.

În seara aceea, tînrul Tiberiu Antal trăia emoțiile unui eveniment. Filmul Dilițența era cel de-al 150-lea film pe care îl rula în comună.

A urcat prima dată în cabina de proiecție, cu zece ani în urmă, într-o seară de ianuarie. Era în perioada unui festival și avea atunci 15 ani. Operatorul, un om mai în vîrstă, se îmbolnăvise și, ca să nu se renunțe la spectacol, s-a oferit el să ruleze filmul. Încă de pe vremea cînd era elev, își petrecea mult din timpul său liber alături de operator, în cabină, de la el învățase tainele meșteșugului.

De zece ani Tiberiu Antal prezintă filme la Danes. Face această muncă voluntar, dintr-o pasiune. I s-a oferit de nenumărate ori încadrarea de operator dar el a refuzat întotdeauna.

Dragostea acestui tînr pentru cinematografie nu se rezumă numai la vînzarea aparatului de proiecție. Tiberiu Antal studiază cărți despre această artă, citește regulat revista Cinema și urmărește cu multă atenție cronicile cinematografice din presă. Îl poți întîlni deseori la cămin discutînd cu tinerii din comună pe marginea filmelor, despre regie și interpretări. A vorbit cu mulți dintre ei, cu Gheorghe Negulescu, Nicolae Rațiu, Ion Bichis și despre organizarea, în comună, a unui cerc prieteni ai filmului. Pe Valentin Sighișoreanu l-a învățat chiar să minuiască aparatul de proiecție și azi e operator în comuna Criș.

Filmul nu este singura lui pasiune. Tiberiu Antal e interpret și în brigada artistică și unul dintre cei mai buni cîntăreți din comună. Biblioteca Maria Gherman mi-a povestit că nu demult a venit la ea și i-a propus să organizeze o filială a bibliotecii la Baza tubulară unde lucrează.

Am stat de vorbă cu Tiberiu Antal după rularea filmului amintit. Era grăbit. A doua zi avea ședință de partid și, ca membru în biroul organizației de bază, avea o sarcină de rezolvat.

I. RADU

Ce să citim

George IVAȘCU:
Confruntări literare

Publicist pasionat cu multiple preocupări, redactor a numeroase publicații care au avut un rol important în dezvoltarea culturii noastre pe un făgaș propriu, George Ivașcu, unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai lui George Călinescu, e prin vocație ca și prin formația sa, în primul rînd, un istoric și un critic literar. Volumul ni-l prezintă, în același timp ca un istoric literar bine informat, avînd o viziune modernă a valorilor, o înțelegere a dialecticii acestei discipline, care nu sînt obișnuite; avînd, de asemenea, capacitatea de a-și însuși și a utiliza cu frumoase rezultate cele mai noi metode în acest domeniu.

Volumul cuprinde o selecție reprezentativă dintr-o activitate desfășurată timp de peste trei decenii și denotă, pe lîngă atîtea alte calități, curajul civic, atitudinea militantă a unui intelectual cîștit, care și-a făcut un titlu de noblete și o îndatorire din slujirea idealurilor democratice, antifasciste, partinice.

Organizat în mai multe secvențe, volumul cuprinde pagini substancială despre N. Filimon, Eminescu, Creangă, Goța Dobrogeanu Gherea, despre „Viața românească” Sadoveanu, Philippide, Boza și Labiș de asemenea, cuprinde articole de generalizare de un interes major, cum ar fi, bunăoară, Umanismul poeziei noastre contemporane.

Confruntări este o carte necesară tuturor celor interesați de mișcarea ideilor din viața noastră literară și indispensabilă profesorilor, bibliotecarilor, activiștilor culturali în genere.

M. I.

Un film de amplă respirație eroică*)

„Cine sînteți voi?”, îl întreabă ostașul dag ce străjuiește la meterezele cetății pe solul care — vorbind în numele legiunilor romane ce se întind pînă în zare — îi cere să deschidă porțile. „Stăpînii lumii!” — replică romanul. „Vei ajunge; dacă noi vom pieri!” Așa începe filmul. Și această emoționantă primă secvență capătă valoare de simbol pentru întreaga desfășurare ulterioară a acțiunii.

Ne este reinviată în fața ochilor o pagină din frămîntată istorie a strămoșilor noștri — atacarea Daciei de către armatele lui Domițian și anume, momentul cînd, după o primă înfrîngere, însuși împăratul vine în fruntea lor. Prilej pentru realizatori să-și dorească și să reușească o lucrare de amplă respirație eroică. În același timp — deși posedînd o serioasă documentare asupra epocii — ei nu au urmărit numai o reconstituire istorică, ci un film care să se adreseze sensibilității spectatorului contemporan.

Un model de împletire a realității istorice de necontestat eu o acțiune imaginară îl constituie scenariul unuia din bogata distribuție româno-franceză: Marie José Nat (Meda, fiica lui Decebal), Georges Marchal (generalul Fuseus), Pierre Brice (generalul Severus), Emil Botta (marele preot) Gyorgy Kovacs (Domițian) și însuși regizorul Sergiu Nicolaescu (în rolul Marcus). De neuitat ne apare impunătoarea figură a marelui Decebal (în interpretarea actorului Amza Pellea).

Această calitate a scenariului prilejuește o serie de reușite actoricești pe care ne mulțumim doar să le cităm din bogata distribuție româno-franceză: Marie José Nat (Meda, fiica lui Decebal), Georges Marchal (generalul Fuseus), Pierre Brice (generalul Severus), Emil Botta (marele preot) Gyorgy Kovacs (Domițian) și însuși regizorul Sergiu Nicolaescu (în rolul Marcus). De neuitat ne apare impunătoarea figură a marelui Decebal (în interpretarea actorului Amza Pellea).

Purtător al celor mai alese virtuți ale strămoșilor noștri, statura sa morală domină filmul. El este nu numai un viteaz luptător, ci un deosebit strateg (vezi lupta în defileu — fapt consemnat de istorie), un iscusit diplomat (legăturile sale cu senatorul roman Attius). Cunoscînd forța imperiului roman, Decebal înțelege că nu trebuie să se bazeze numai pe vitejia dacilor, ci și pe o politică înțeleaptă și face tot ce se poate pentru a ocoli războiul. Nu șovăie însă, atunci cînd e cazul, să-și conducă ostrea în luptă hotărîtă pentru apărarea libertății, așa cum n-a prețuit să-și sacrifice pe propriul său fiu atunci cînd interesele statului au cerut-o (aceasta prilejuind filmului o secvență de o tulburătoare frumusețe).

Deși la primul său film artistic de lung metraj, Sergiu Nicolaescu (care ne-a încîntat în anii trecuți cu cîteva scurt-metraje, premiate de altfel la diferite festivaluri) se dovedește a fi un regizor pe deplin stăpîn pe mijloacele sale de expresie, reușind să construiască un film care captează în permanentă atenția spectatorului de la prima secvență, amintită mai sus, și pînă la ultima, cînd încleștarea vie a celor două oști se transformă pe ecran într-o imagine de pe Cupluma lui Traian. Scenele de luptă, dinamice și captivante, i-au solicitat regizorului dirijarea a zeci de actori și mii de figuranți.

Natura are în Dacii unul din „rolurile principale”. Frumusețea peisajului românesc este valorificată cu mult gust de operatorul Costache Ciubotaru. Talenta lui, dovedit încă din Tudor capătă aici o și mai deplină confirmare în imaginea de o mare varietate a culorilor.

În ciclul epopeii cinematografice naționale, ca și pe lista realizărilor cinematografiei noastre în general — Dacii ocupă un loc de onoare. Este un film care utilizează multe din mijloacele cu care ne-au obișnuit unele superproducții din străinătate. Dar este în același timp — și în primul rînd — o operă de artă.

VLADIMIR PANĂ

*) Dacii, co producție româno-franceză

Alcoolul și sănătatea

Ancheta socială inițiată de revista „Albina” pe tema alcoolismului cronic implică desigur și punctul de vedere medical, pe care am dori să-l exprimăm astăzi. Cazurile citate în articolul „semnal” sînt elocvente, dar, cum era și firesc, nu cuprind multitudinea de probleme pe care le ridică alcoolismul.

Abuzul de băuturi alcoolice are cauze care în rareori de patologie. Dipsomania, în vocație de medicul I. U. pe care „Albina nr. 999 îl citează, este de cele mai multe ori un pretext, iar nu o boală. În schimb caracterul individual și mediul înconjurător joacă un rol hotărîtor. În această privință, prof. Gh. Gh. Marinescu arată într-o lucrare a sa din 1930 că la noi în țară, în acea vreme, exista o circumscripție la 160 de locuitori pentru băuturi spirtoase peste 16 miliarde lei, adică 40 la sută din bugetul statului!

Cauzele sociale erau în acea epocă pe primul plan. Astăzi, situația din țara noastră este cu totul alta. Alcoolismul în general, nu mai constituie o problemă.

Însă individual, alcoolismul cronic trebuie să fie prevenit și tratat.

Cînd putem vorbi de alcoolism cronic? Care sînt limitele admise de medici în consumul alcoolului? Schematic se descriu trei „zone” de consum al alcoolului. Profesorul francez Pequignot, de pildă, susține că există: o zonă de toleranță normală — sub 80 grame alcool pe zi, care, exprimate în vin de 10 grade tărie, înseamnă sub 1 litru pe zi, dar numai în cazul unor persoane perfect sănătoase: zona periculoasă — între 1 și 2 litri de vin pe zi și zona foarte periculoasă peste 2 litri pe zi.

Dar trebuie să ținem seama și de alți factori. „Păhărele” de dimineață sau alcoolul consumat între mese, pe stomacul gol, este mult mai dăunător decît cel luat la prînz. Băuturile concentrate (țuică, rom, coniac etc.) depășesc cu mult în toxicitate pe cele diluate (vin, bere). Utilizarea continuă chiar a unor cantități mici de alcool este adesea primejdiuoasă. Se citează, de pildă, viroza gravă a unui adolescent care primise în tot timpul co-

pilăriei vinuri tonice pentru o debilitate fizică.

Dacă alcoolul se consumă frecvent și în mod sistematic, apar tulburări grave ale secreției stomacului, care duc în cele din urmă la gastrită și chiar la ulcer. O acțiune deosebit de nocivă o exercită alcoolul asupra ficatului. Deseori, la alcoolicii cronici apare o boală foarte gravă și anume ciroza hepatică. Prof. A. Barjot consideră că 80 la sută din cirroze hepatice sînt determinate de consumul excesiv, îndelungat și sistematic de alcool. Inima, vasele de sînge sînt și ele atinse direct sau indirect de alcool. Date recente arată că îmbolnăvirile plămînuții sînt de 3-4 ori mai frecvente la cei ce consumă alcool. În raport cu cei ce nu consumă.

Cel mai serios este însă lezat sistemul nervos. Astfel, apar furnicături la mîini și picioare, tremurături, slăbesc memoria, atenția, capacitatea de muncă. În alcoolismul cronic pot apărea halucinații auditive (zgomote, țipete, împuscături părelnice) halucinații vizuale (năluciri cu animale feroase, scene înspăimîntătoare etc.) precum și alte tulburări mintale mergînd pînă la demență, adică pînă la pierderea facultăților mintale.

Caracteristic și specific alcoolismului este fenomenul de obișnuință față de alcool. Organismul „tolerează” aparent doze tot mai mari de alcool, beția apare treptat, la cantități tot mai mari. Acest fenomen constă nu numai în scăderea sensibilității sistemului nervos, ci și în creșterea nevoii de a consuma băuturi alcoolice. O dată alcoolismul instalat, apare „reversul medaliei”, beția apare foarte repede și la cantități mici de alcool. Este semnalul de alarmă că alcoolismul cronic s-a instalat.

Ce remediu există în această situație? Medicina poate în prezent să vindece alcoolismul. Tratatul alcoolismului cronic, dezobținutul de băuturi alcoolice sau „dezintoxicarea de alcool” nu se poate face însă fără colaborarea bolnavului. În secția de dezintoxicare a Spitalului nr. 9 din București, condusă de dr. Ciupacea, rezultatele cele mai bune — sută la sută vindecări — s-au obținut în cazurile cînd bolnavii manifestau o dorință expresă, imperioasă de a se lăsa de băut. Pentru ca tratamentul să aibă efect, trebuie deci ca alcoolicul să se prezinte la medic cu hotărîrea fermă de a se vindeca. După terminarea tratamentului, bolnavul trebuie să-și reia lucrul imediat. Abținerea totală și definitivă de la consumarea oricărei băuturi alcoolice este și singura atitudine de recomandat în stadiul actual al cunoștințelor noastre despre alcoolism.

În concluzie, am vrea să menționăm că prevenirea alcoolismului este o problemă a cărei rezolvare depinde de fiecare individ în parte, dar și de colectivul în care acesta este integrat și care îl poate ajuta în mod decisiv să respingă tentația băuturii, să-și recapete echilibrul fizic și sufletesc, și să corespundă integral cerințelor locului său de muncă.

Dr. E. ROȘIANU

Alcoolismul

în cifre

● REVISTA franceză „Science et vie” („Știința și viața”) din februarie 1967 arată că în Franța, în fiecare an, 40.000 de persoane sînt internate în spitalele de psihiatrie din cauza alcoolismului. Totodată, alcoolismul este res-

ponsabil, în totalitate sau în parte, de 50 la sută din crime, 30 la sută din accidente de circulație și 20 la sută din accidente de muncă produse în țară.

● DUPĂ savantul francez H. Auburn, 75 la sută din tinerii delicvenți provin din familii de alcoolici.

● ALCOOLUL este responsabil de 3/4 din decesele prin hemoragie cerebrală, 1/4 din decesele prin boli de inimă și 9/10 din decesele prin boli de ficat.

● DISTRIBUȚIA alcoolului în organism se face inegal, concentrația cea mai mare de alcool găindu-se în ficat și creier. Astfel, dacă considerăm drept 100 nivelul de alcool din sînge, în ficat vom găsi o concentrație de 145 la sută, iar în creier de 175 la sută.

● PENTRU a se produce o intoxicație alcoolică acută (starea de ebrietate), concentrația de alcool din sînge trebuie să atingă între

1-3 grame la litru de sînge. Starea de comă survine de obicei între 3 și 5 g. alcool la litru de sînge, iar moartea se produce la concentrații variînd între 4,5 și 10 g. alcool la litru de sînge.

● CONSUMAREA unui păhărel de țuică duce după o oră la o scădere a vîzului cu 6 la sută; două păhărele scad reacția vizuală cu 12 la sută, iar 3 păhărele cu 34 la sută.

Agenda agricolă

În regiunea Argeș, cooperativele agricole de producție vor avea amenajată pentru irigații, la sfîrșitul acestui an, o suprafață totală de 25.000 ha. Pentru cele 9.500 ha care urmează a fi amenajate în 1967, DRIFOT-Argeș a întocmit și predat din timp beneficiarilor documentația respectivă. S-au putut astfel lua măsuri practice într-o serie de cooperative agricole încă în primele zile ale anului.

Printre cooperativele agricole de producție care și-au pichetat și amenajat unele terenuri se înscriu cele din Mogoșani, Drăgănești, Mărunței ș.a.

Timpul legumelor, al trufandelor mult așteptate, se apropie pe zi ce trece, o dată cu mugurii primăverii ce se anută a veni în curînd. Pornind de la această realitate, de la dorința ca legumele lor să fie puse printre primele la dispoziția consumatorilor, cooperativele dintr-o serie de unități agricole, pe lângă alte importante munci de sezon, au început intense pregătiri în vederea producției de legume din acest an.

Amintim, la început, preocupările și acțiunile întreprinse de către cooperativele din raionul Corabia, regiunea Oltenia, care în acest an vor cultiva legume pe o suprafață mai mare cu aproape 750 ha decît cea cultivată în anul 1966. În cooperativele agricole de producție din acest raion, la jumătatea lunii februarie se amenajaseră paturi calde pe o suprafață de peste 10.000 mp, din care 1.600 mp de către cooperativele din Cîlteni, 1.000 mp de către cei din Vădăstrița și 700 mp de cei din Ostroveni.

În multe cooperative agricole de producție din raion, de la pregătirea paturilor calde s-a trecut la însămînțări, la data amintită executîndu-se însămînțările pe o suprafață de 2.500 mp, din care 1.300 mp cu roșii timpurii. Rezultatele obținute în producția de legume de către cooperativele din raionul Corabia se vor solda nu numai cu aprecieri din partea consumatorilor ci, mai ales, cu realizarea a peste 18.000.000 lei venituri pe baza contractelor încheiate.

Tractoristului Petre Gurilev de la G.A.S. Malul-Roșu, raionul Urziceni.

— Uite, aici am luat virajul ăla grozav astă-toamnă.

Desen de F. GRONSKI

Lazăr Gheorghe, tractorist din comuna Lălaiașca, raionul Ploiești, a circulat cu tractorul în stare de ebrietate.

— Nu poți s-o umfli, Ionele! Dă-i din sulul că se pricepe. Și nenea milițianul l-a rugat să sufle într-o bîsică...

Desen de T. PALB

CÎND PLĂTEȘTE SOCRU-MIC?

Directorul căminului cultural din Chiajna a fost chemat într-o simbătă la sfatul popular comunal, cu sublinierea: „Să vină imediat”.

— Ce-ori fi vrînd? s-a ntrebat directorul. Poate că nu-s mulțumiți cu programul de miine. Să recapitulăm: avem dimineața de basm și matineu de desene animate, film pentru adulți după amiază și în incheiere seară distractivă.

— Programul e bun, i s-a spus la sfat, dar îl suspenzi.

— De ce?

— Face nuntă tovarășul Gheorghe Jecu. Își mărită fata.

— Bine, dar programul e anunțat. Oamenii așteaptă. Și-apoi, căminul pierde toate chiriile.

— Plătește chirie, tovarășe, a făcut socru-mic, Gheorghe Jecu, cu un gest larg de nabab.

S-a încheiat proces-verbal. Cu ștampilă și cu semnături, să rămînă pentru eternitate. A doua zi, duminică, sătenii au venit degeaba la cămin.

— Dați-vă la o parte! Faceți loc pentru nuntași!

Puzderie de nuntași erau bucureșteni, invitați de-ai miresei și de-ai mirelui, salariați la oraș. Cooperativele agricole din comună stăteau afară și se uitau. Înăuntrul, Gheorghe Jecu, vicepreședintele al C.A.P., membru în consiliul de conducere al căminului cultural și socru-mic, a ținut un toast:

— Pentru mine este azi o zi mare: pășesc pentru prima dată în acest frumos lăcaș de lumină, căminul nostru cultural. Am fost criticat că nu sprijin activitatea culturală, că n-am participat la nici o ședință a consiliului. Iată, dragii mei, acum am făcut o sală plină și toată lumea se distrează de minune! A-nceput chiolhanul. S-au strigat darurile:

— De la tanti Chiriachița și nenea Biribocă două bătrîne bătute pe muche! Darul a săltat la cînspe mii! Rudele s-au îngrijorat:

— Ar trebui să nu mai strige darul. O să ne pâlce pașe la sută din încasări, că atî și chiria.

— Șaișpe miare cu darul de la doamna și domnul Popazu! a vestit nunul mare.

— Aoleu, nea Gică, crește chiria!

— Fiți pe pace, i-a liniștit socru-mic. Am fixat altfel chiria: 850 de lei, atît cît s-a încasat în duminica trecută. Nu-s eu fraier. Beți și petreceți fericiți.

Au băut. Unii s-au făcut crișă. N-au mai ajuns nici la W.C., au folosit scena. Spre cinstea socrului mic, membru în consiliul de conducere. Localnicii, văduviți de programul cultural-artistice, au făcut sesizări. „De ce nu au folosit unul dintre saloanele de dans existente în comună?” întrebă oamenii. A căzut năpasta tot pe capul directorului de cămin: „El ne-a reclamat, el e de vină!” Directorul a căzut în dizgrație. Răspunsul unui dascăl care lucrează în invățămînt de peste trei decenii și care e trecut la cămin seară de seară.

A trecut de-afacii o lună. Procesul-verbal, în două exemplare, unul la Chiajna și altul la raionul 16 Februarie, așteaptă. Așteaptă să plătească socru-mic chiria. Pentru care a semnat proces-verbal și pe care nu mai vrea s-o dea. Cică el a ajutat căminul, i-a făcut sală plină. Să-l ajute și căminul pe el.

NICOLAE CULCEA

mîini — și-i arăt
'u necazu' cu Margo,
și nimic, în citeva
eu.
să nu mă-nțrebi
s-a născut a doua
viață. Uite, și-am
pogoane dă pămînt
din Vîlșca dă unde
tele să fie!

— Mîina! Nu pentru
ubesc. Și nu-l min-
venit mie-n cap
semn Măndichii și
na întors spre el.
Al-de-sus, o să-mi

Pe mine m-a rornit a doua zi la spital și
cînd m-am întors, peste două săptămîni, nu l-am
mai găsit. Să-nțimplase cum prevăzusem, fugise.

A doua zi pe la prînz, venise și boier Pavlică,
il chemase și-l dăscălise mai bine d-un ceas.
Moș Irimie l-a așteptat cu masa în cuine pînă
venit. S-a lungit în pat și pînă seara a stat
cu ochii-n tavan. Seara moș Irimie s-a pregătit
să plece, îl trimisese boierul cu niște socoteli
într-un sat. La despărțire l-a mîngîiat pe frunte
și i-a spus :

— Lasă, mă nepoate! Necazu' e dă la dracu.
— Așa e, moș Irimie! și să ținea să riză
da' cîcă-i juca ochii-n lacrimi. De-o fi să-l vezi
înaintea mea pe unchiu' Vasile, să-i spu' că
nu sînt supărat pă el.
Va să zică tot nu-și luase gîndu' dă la fugă.
Lu' boier Lascăr i s-a făcut ziuă la grajduri.
— Unde e viezurele nostru, moș Irimie?
— Nu știu, boierule. Az' noapce, cînd m-am
întors, nu mai era.

nu uita că Margo, căreia i-ai salvat viața, e
mamă. Liniștea căminului ei stă în mîinile tale...
Înțelegi, Vasile?

— Înțeleg, boierule. Din partea mea n-o să
i se-nțimple nimic.

Nimeni n-a știut pînă azi dă hirtie și poate
n-ați fi aflat nici voi... dacā n-ați fi pus
deștu-ntr-o rană care nu s-a vindecat dă tot.
Și-acum, Ioane neică, poate-ai să-nțelegi dă
ce n-am intrat cu plugu-n moșia lu' Lascăr
în '45 și dă ce l-am apărat, cînd a venit vorba.

Beldie a rămas cu ochii pironiți în pămînt.
Îi veneau pe buze atitea-nțrebări, dar le-a mes-
tecat între dinți și-a tăcut. Tocmai atunci se
apropie de ei Tică.

— Ei, tată, n-ați mai terminat? Era vorba
că vii la cantină să bem o bere.
— Om bea, mă, că nu e vremea trecută.
— Acum dați-vă la o parte că dau drumul
excavatorului. Să nu vă cadă pămînt în cap.

Inelul

desen de Nică PETRE

...dorință... Spune,
ajut cu or'ce.
...mesca la biserică. Am
...lu' nenea, care s-a
...vrea viață pentru viață
...lingă ține la grajd
...Ion a lucrat la atilere,
...grevă și-o fi arestat.
...out, da' e fugit.
...le. E un mucos. L-o fi
...Il cată jandarii în fie-
...ceri tu e foarte greu.
...le. Uite, adu-l la curte
...ajd. O să vorbesc chiar
...ea și n-o să-l mai cate
...e să nu-l vadă nimeni
...met disează trăsura cu
...?
...a cu frica lu' Dumnezeu.
...d i-am spus. Să făcuse
...niule! Am venit ca la
...aruncat în gura lupului.
...olo să-rpart amărăciu-
...bine la mine, să bocea,
...dei pă la nas. Am început
...vitu-le, dau eu cu picio-
...pogoane dă pămînt... știi
...! Două rînduri dă copii
...mi arunci în obraz ase-
...vinzi c-ai fi cîinos la
...meștința matală sint dă
...chi nu mă duce la curte
...o zi.
...e-avea dă gînd să fugă
...Viața ta răspunz eu acu'.
...e, fi'n-c-am cumpărat-o,
...și-am plătut-o scump c-o
...ate la mine. Vezi tu
...? E zapisul dintre mine
...i-aici scrie: plin pă plin,
...esuit aproape cu forța-n
...onac.

— Cum se poate? Ia caută-l! Caută-l peste
tot!

— L-am cătat, conașule, da' dăgeaba. Nu e
nicăieri.

— Ei, asta-i bună! Copil bezmetic și nerecu-
noscător! Uite pă cine vrea Vasile să facă om!
Păi așa e om? Tu-i arăți pe Dumnezeu și el
zice că-i dracu... Să nu mă scoată din sârte
că pun pe Pavlică să-l caute și-n gaură de
șarpe și dacā pun mîina pe el îl znolesc!

Eram și nu eram supărat, da-mi făceam fel
dă fel dă gînduri. Într-o zi, boier Lascăr văzin-
du-mă, iarnă-grea, mă pune să iscălesc o hirtie
scrisă dă el, să cer ălor dă la siguranță să-mi
răspunză dacā știu ceva dă dîra lui. Și mi-a
răspuns. Am primit hirtia tocmai pînă mai. Uite-o
aici cu ștampilă și cu număr... c-o parte din
ea o știu pă dinafară: „La cererea dv. vă facem
cunoscut că numitul Cercel Ion, ucenic lăcătuș
la Atelierele Grivița-vagoane din București, a
dispărut după grevă. Se crede c-a trecut cu
alții în Rusia bolșevică“.

Și moș Vasile scoase iar portofelul și din el
o hirtie împăturită cu grijă pe care o trecu
în mîinile lui Beldie, ale lui Gînju și pe care
o puse din nou la loc ca pe o iconă.

Beldie vru să zică ceva, dar moș Vasile i-o
luă înainte.

— Știu. Vrei să mă-nțrebi de ce n-a venit.
Nu știu nici eu. Pînă s-a terminat războiul nu
l-am așteptat și n-am spus nimănui dă hirtia
asta dă frică. Mi-era să nu să lege cineva dă
mine că am un nepot bolșevic. Cînd s-a terminat
am vrut să-nțreb, da-n '45 m-am întîlnit iar cu
boier Lascăr. Că d-atunci nici nu l-am mai
văzut.

— N-a venit, Vasile?
— N-a venit, boierule.
— N-ar fi timpul trecut. Cine știe. Totuși,
gîndește-te... e viață și moarte. Au trecut 12
ani de cînd a plecat. A fost război... au murit
milioane de oameni. Mie-mi pare rău c-a fugit
atunci. L-aș fi făcut om... Mai păstrezi hirtia?
— O păstrez, boierule.
— Vezi, Vasile, hirtia asta e o taină care ne
leagă de mult și-aș vrea să rămîna o taină.
Nu cer să mi-o dai mie. E-a ta. Dar ajunsă în
mîinile nu știu cui, s-ar descoperi legăturile mele
cu siguranța și știu pentru cine le-am făcut. Des-
tul că sînt tatăl unui criminal de război. Apoi,

În timp ce Tică se urcă-n cabină, moș Vasile
se ridică pe mal și-și îndreaptă oasele. Beldie
și Gînju strinseră masa și făcură și ei la fel.
Motorul umplu toată ograda de zgomot.

— Mă, se miră Vasile, mașinăria asta-nghite
o căruță dintr-odată. Pămîntul răsturnat în
virful țuguiat curge, se rostogolește la vale.
Un bolovan rotund vine de-a berbeleacul pînă
la picioarele lor. Gînju pune bocancul și-l
oprește ca pe-o minge. Dar nu e bolovan. E
o țigvă omenească, o căpățînă de mort.

Moș Vasile se apleacă, o ia-n palmă și, urmă-
rind cupa excavatorului, care sta gata să
se-nfîngă din nou, spune cu vîdită tristețe:
— Să oprească motorul. E păcat să se risi-
pească niște biete oase!

— Ticăăăă! Măi Tică! strigă Beldie. Stai
așa!

— Ce e, nene Ioane?
— Mă, acolo a fost îngropat un om.
— Un ce?
— Un om! Un om! Oprește motorul și
vino-ncoa!

Tică sări din cabină, ocoli groapa și se opri
și el în fața hîrcii din mîina socrului său.

— Mă, taică, oprește motorul și s-adunăm
oasele-astea. Le-oi duce eu la cimitir să
le-ngroape creștinește, că e păcat, mă. Cine
știe ce nenorocit și-o fi găsit moarte pe-aici!

Tăcuți se descoperiră și săriră-n groapă. Moș
Vasile puse mîna pe cazma și-ncepu să sape.
Oasele se fărîmîțau.

— Cine știe de cînd or fi zăcînd aici! Abia
se mai țin. Mă, Niculae, scutură tu șărvelul
și-nținde-l ici să le legăm în el.

Gînju se urcă pe mal s-aducă șărvelul iar
Beldie și Marin curăță încet cu lopata pămînt-
ul de deasupra, apoi încep să stringă oasele
care lucesc ciudat în bătaia soarelui. Nu vor-
bește nimeni.

Moș Vasile, ingenunchiat în pămîntul afinat,
încearcă să scoată cu grijă o bucată de coapsă
rămasă mai în ființă. Se chinuie să-nlătore
cu degetele huma care-o ține. Deodată un gemăt,
apoi un urlet pironesc privirile celorlalți spre
el. Moșul se prăbușise hohotînd, vrînd par-
că să-mbrățișeze cu căldură toată ființa nevăzută
a celui care se risipise aci.

Cînd l-au ridicat pe brațe, moșul ținea în
degetele-nceștate inelul lui Ion Cercel.

AUREL IORDACHE

ALBINA din primul an de apariție

La rubrica de informații a numă-
rului 24 din 15 martie 1898 găsim
inserată o știre ce capătă deosebite
semnificații pentru cititorul de as-
tăzi:

„Camera a votat Convențiunea în-
cheiată între România și Serbia
pentru facerea unui pod peste Dună-
re la Severin. Prin acest pod țara
își deschide drum spre Salonic și
Marea Adriatică, căci Serbia trebuie
să-și unească linia sa ferată cu cele
române. Sintem convinși că țara in-
treagă și indeosebi Oltenia va cîști-
ga mult economicște din această
lucrare. De altfel trebuie să fim
mindri că noi, urmașii lui Traian,
putem reconstrui uriașa sa lucrare
de la Turnu Severin“.

Informația consemna însă, din
păcate, doar o simplă discuție par-
lamentară. Această aspirație a po-
porului nostru a rămas, zeci de ani,
doar un vis. El și-a găsit o împlinire
— mult mai completă — abia în
zilele noastre, cînd uriașa construc-
ție a hidrocentralei de la Porțile de
Fier va arunca o punte peste Du-
năre între țara noastră și Iugoslavia.

Vorbe din popor
și tilcurile lor

„Laie, ori bălaie...“

Ștînd că laiu, laie înseamnă în
graiul românilor din Macedonia (a
se vedea studiul lui Al. Odobescu,
„Răsunete ale Pindului în Carpați“)
negru, neagră — vom avea lămurit
înțelesul expresiei „laie, ori bălaie“
care desemnează, printr-o imagine
petică de tip metaforic, două situa-
ții opuse — contrastante: „neagră,
ori albă“.

Cu sensul lui fundamental —
acela de negru, cuvîntul laiu
(laie) nu are astăzi o prea întinsă
circulație. La scriitorii noștri, l-am
întîlnit, de pildă, într-o pagină de
Calistrat Hogaș: „Medeanul se um-
plu de căciuli negre, de țfari creți,
de brîie verzi sau roșii, de sumane
lăi sau de cojoace albe“. (Am nota,
în trecut, că apariția cuvîntului lăi
în acest pasaj ar putea fi pusă pe
seama unui scrupul, de ordin stilis-
tic, al scriitorului: evitarea repetă-
rii adjectivului negru).

Nu putem — firește — să trecem
peste apariția lui laie (forma femi-
nină a cuvîntului aci discutat) în
minunata baladă a Mioriței, dintre
ale cărei muzicale stihuri ne-au și
revenit în minte acestea:

„Mioriță laie,
Laie, bucălaie.
De trei zile-ncoace
Gura nu-ți mai tace...“

Mult mai întinsă e folosirea cu-
vîntului în expresia amintită: „laie,
ori bălaie“, care, desigur, a putut
lua naștere și s-a impus atenției atît
prin capacitatea sensului ei de a
caracteriza o anumită situație, cît și
prin conciziunea formei cu cele două
adjective opuse — în rimă.

În opera scriitorilor noștri, expresia
ne întîmpină nu arareori, — de
altfel, ca și în graiul viu, colorat —
după cum se știe — cu „ziceri“ din-
tre cele mai sugestive și mai pito-
rești.

De pildă — zice I. Creangă în Po-
vestea lui Harap Alb: „Ochilă ve-
dea toate cele ca dracul, și numai
îngefațai ce da dintr-însul: „Că e
laie, / Că-i bălaie; / Că e ciută, /
Că-i cornută“. (cu sensul: că e una,
că e alta) și, de asemenea, în Fata
babei și fata moșneagului: „Și-apoi
cînd venea moșneagul de pe unde
era dus, gura babei umbra cum um-
blă melița: că fata lui nu ascultă,
că-i ușernică, că-i lenșă, că-i sor
rău... că-i laie, că-i bălaie...“ (cu ace-
lași înțeles: ba neagră, ba albă —
adică: ba una, ba alta).

N. MIHĂESCU

PETRU PONI

Dacă ne gândim la amploarea pe care o are în momentul de față învățământul și cercetarea chimică din țara noastră, aproape că nu ne vine să credem că s-au scurs abia o sută de ani de când au fost trasate primele brazde pe ogorul chimiei românești. Rolul de pionierat i-a revenit și aici unui fiu al Moldovei, profesorul Petru Poni.

Fiu de țaran răzeș, Petru Poni s-a născut la 4 ianuarie 1841 în satul Săcărăști (reg. Iași). Obirșia lui tărăncască explică dragostea și interesul pe care l-a avut pentru truditarii ogoarelor în mijlocul cărora a copilărit și ale căror suferințe le-a cunoscut. El urmează școala primară la Tîrgu-Frumos și apoi este primit intern în Academia Mihăileană din Iași, unde își termină liceul, fiind mereu premiantul școlii.

După terminarea liceului, studiază fizica și chimia la Paris, unde este trimis ca bursier. Aici urmează cursurile ținute de savanți de mare renume ca, Balard, Dumas, Sainte-Claire Deville, Berthelot, Regnault și alții, înfrîindu-se totodată, în laboratoarele conduse de acestia, în munca de cercetare științifică.

În anul 1866 își ia licența în științe la Paris și se întoarce în țară. Este numit profesor de fizică și chimie la Academia Mihăileană. Aici elaborează primele manuale de fizică și chimie, destinate școlilor medii.

În anul 1878, este numit profesor de chimie la Universitatea din Iași, unde va ține cursurile și va conduce lucrările cu studenții până în anul 1911, când este pensionat. El își începe, aici, activitatea în condiții cu totul primitive: „La venirea mea la universitatea din Iași — scrie Poni — lată ce am găsit: câteva flacoane, pe trei sferturi goale, cu diferite substanțe, câteva zeci de retortor, baloane, capsule, toate acestea puse într-o cămaruță, din niște atenanse ale universității, ce servise de bucătărie la data când localul universității era o locuință particulară”.

Datorită perseverenței și străduințelor depuse, Poni reușește să obțină, sub directia sa supraveghere și pe baza indicațiilor detaliate date de el, construirea și organizarea laboratoarelor de chimie în noul local al universității — laboratoare ce puteau rivaliza cu multe laboratoare din alte țări, cu tradiție în cercetarea chimică.

În aceste laboratoare începe să se desfășoare și activitatea de cercetare științifică în domeniul chimiei, inexistentă până atunci în țara noastră. Mare patriot, Petre Poni își îndreaptă atenția spre cunoașterea bogățiilor solului și subsolului românesc. O parte din lucrările efectuate se referă la studiul apelor și al izvoarelor minerale din Moldova, vestite de atunci prin acțiunea lor terapeutică. Altă categorie de lucrări se referă la studiul mineralelor. Parcurgînd Carpații de la un cap la altul, a adunat minerale pe care le-a analizat cu precizia și meticulozitatea care-l caracterizau. Cu ocazia acestor studii descoperă două minerale noi, badenita și brostenita, nume date după localitățile unde au fost găsite. Rezultatele cercetărilor, atât de prețioase pentru țara noastră, au fost publicate între anii 1900—1906 în revista științifică intitulată „Annales Scientifiques de l'Université de Jassy”, fondată de Petru Poni, precum și în Analele Academiei Române.

Cea mai mare parte din lucrările științifice ale lui Poni se referă la studiul compoziției și a particularităților petrolului românesc. „Prin lucrările dv. — spunea D. Hurmuzescu — ați dus faima țării noastre peste hotare, făcînd astfel ca și România să ia parte la progresul științei”.

Pentru activitatea sa științifică, în 1889, a fost ales membru al Academiei Române și apoi președintele ei.

Poni nu a fost numai promotorul cercetării științifice la Iași, dar a fost și unul din marii dascăli și educatori pe care l-a avut capitala Moldovei. Lecțiile predade de el erau model de claritate și precizie, im-

bogățite an de an cu ultimele progrese ale chimiei.

Personalitatea lui Petru Poni ar fi incomplet prezentată dacă nu am aminti și aportul pe care l-a adus ca om de stat. Chemat în trei rânduri să îndeplinească sarcina de ministru al Instrucției Publice, el a luptat pentru a ridica nivelul școlilor de toate gradele. A înființat „Casa Școalelor”, cu scopul de a realiza fonduri pentru a construi școli și a le dota cu materialul didactic necesar. Pentru a permite fiilor de țărani accesul în licee, a desființat diferența dintre învățământul de la sate și cel de la oraș, organizînd un singur tip de școli primare. A purtat o grijă deosebită membrilor corpului didactic, asigurîndu-le stabilitatea față de fluctuațiile politice.

Solicitudinea sa deosebită pentru țărănime, a cărei stare socială precară îl frămînta, s-a dovedit și în timpul celor 7 ani cînd a fost președintele Consiliului Superior al Agriculturii și cînd a pregătît reforma agrară.

Cu toate că a deținut funcții atât de importante și a adus atîtea servicii țării, a murit în mizerie în anul 1925 la vîrsta de 85 de ani.

„Acesta a fost Petru Poni. Prin întreaga lui viață, de cinste, muncă, integritate și modestie, a fost dintr-acei care socoteau patria drept altarul de jertfă al individualității.

Credincios țării și neamului său, a fost credincios universității la care a început a lucra cînd și orașului său, a cărui fală era. Toată viața lui, destul de lungă, n-a încetat o clipă să muncească. Și-a păstrat limpeziciunea minții și mai ales logica-l înocată dar puternică și sigură”.

Prof. univ. MARTA STAN

Turnul Golia — Iași

ADEVĂR ȘI NĂSCOCIRE DESPRE SUFLET

Nimic pe lumea aceasta nu a fost așa de mult discutat, talmăcit și răstălmăcit, de-a lungul timpului, ca viața sufletească a omului. Sufletul este într-adevăr un fenomen foarte complicat, delicat, ascuns. Oricine încearcă, însă, să-și formeze o părere despre suflet este nevoit să răspundă la cîteva întrebări ca de pildă: este sufletul ceva străin de corpul omnesc sau ține de viața omnească, de procesele ce se petrec în organismul omului?; au animalele suflet?; cît durează sufletul, se termină el o dată cu viața omului sau durează și după moarte? Răspunsurile date la aceste întrebări sînt diferite, după cum omul ce răspunde este sau nu posesorul unor cunoștințe cu adevărat științifice despre lume și societate.

Ideile greșite despre suflet s-au născut în timpuri străvechi cînd știința nu era încă destul de dezvoltată, cînd erau condiții de trai grele, cînd omul era stăpînit de spaimă și folosîndu-se de închipuire căuta, în negura neștiinței sale, o explicație pentru viață, moarte, pentru ce i se întîmpla. S-a văzut atunci, de exemplu, că, murînd, omul nu mai suflă. Nu se știa pe atunci ce e cu aerul, cu rosturile respirației în oxigenarea singelui, și multe altele pe care astăzi le învață copiii la școală. De aceea, s-a presupus că puțînța omului de a vedea și auzi, de a ține minte și a gândi, de a voi și simți sînt legate de suflarea aceea nevăzută care pînă la urmă dispăre. Așadar, suflet sau psihic, spirit sau duh, aceste cuvinte care pentru noi au același înțeles, provin de la altele care în diverse limbi înseamnă suflare, respirație.

Știința ne arată, cu dovezi, că funcția psihică (sufletul) ține de viața omului, de procesele materiale din corp și mai exact din creier. Psihicul există și la animale. Și animalele aud, văd, recunosc pe stăpîn sau dușman. Ce-i drept psihicul anima-

lelor este elementar. Ele nu gîndesc, nu au conștiință. Omul ajunge să-și dea seama de cele ce se petrec în jurul lui, să cugete, pentru că este educat în societate. S-au văzut cazuri de copii mici pierduți prin păduri și crescuți împreună cu animalele, care după ce au fost regăsiți nu aveau nici un fel de însușire a sufletului omnesc: nu vorbeau, nu gîndeau, nu aveau sentimente și voință. În urmă cu vreo două secole, un astfel de caz s-a întîmplat în ținutul Brașovului. Acum cîțiva ani, două astfel de cazuri au fost cercetate de învățați în India. Și dacă este așa, cum se mai poate sustine că sufletul este dat omului din naștere? Cine nu înțelege că toate cunoștințele omului, scopurile și simțămintele lui sînt făurite în societate prin educație și învățare, prin prelucrarea experienței adunate de istorie? La noi în țară, s-a schimbat din temelii orînduirea socială și corresponsăzător s-a schimbat și înfățișarea spirituală a oamenilor. Un rol foarte însemnat în îmbogățirea sufletească și în creșterea capacității de muncă a oamenilor din patria noastră a îndeplinit-o școala, răspîndirea largă a științei și culturii.

Un învățat al nostru din trecut, dr. Gh. Marinescu, lucrînd în acord cu alt învățat, I. Pavlov, a arătat cum sub influența condițiilor din afară în creier se stabilesc anumite legături sau reflexe condiționate, și toată activitatea noastră zilnică se bazează pe lanțuri și sisteme de astfel de legături. De la dr. Marinescu încoace, la noi în țară și în lumea întreagă, s-au făcut cercetări care dovedesc că în creier se dezvoltă curenți electrice foarte slabi, dar a căror mișcare și variație coincide foarte bine cu ritmul și particularitățile activității psihice pe care omul o desfășoară. Mai mult, dr. C. I. Parhon a arătat că și glandele cu secreție internă au o anumită însemnătate în mecanismele sufletești, îndeosebi în ce privește emoțiile. Acum este o întregă știință — psihofarmacologia — care studiază și elaborează substanțe pe care dacă omul le ia, intră într-o anumită stare sufletească, devine vesel sau trist, uită de griji sau devine foarte atent și activ ș.a.m.d. În spitalele sînt unii bolnavi care necesită operații pe creier. Se constată că după locul unde au tumori pe creier au și unele tulburări psihice. De fapt se știe mai de mult că extirparea unor zone din creier duce la suspendarea unor funcțiuni psihice. Așa de pildă, înlăturîndu-se anumite porțiuni din creier, omul respectiv ajunge să nu mai poată vorbi, auzi sau vedea etc.

Acum știința cunoaște foarte amănunțit tot mecanismul gigantic din miliarde de celule și filamente nervoase, prin care, în urma modificărilor unor substanțe chimice, se realizează, sub impulsul condițiilor externe, viața psihică. Mai mult încă, în tehnică s-a ajuns ca unele mașini să fie construite după modelul creierului — așa-zîșii creieri electronici. Cu ajutorul lor se pot executa mecanic, fără viață, unele operații de tip psihic. Mașinile acelea (cibernetică) string informații, au un fel de memorie, dau comenzi, fac calcule complicate etc. Și doar le-a făcut omul, bazîndu-se pe știință. O ultimă realizare a științei medicale privește reanimarea, adică reinsufletirea, dacă vreți, învierea omului imediat după ce moare. În acest scop, se intervine cu aparate speciale care înlocuiesc și apoi stimulează respirația, circulația singelui, procesele nervoase ș.a. — și, într-o serie de cazuri, datorită științei, cei ce muriseră revin la viață.

Omul devine puternic prin știință, prin aflarea adevărului. Sufletul este o parte a vieții noastre și dispăre o dată cu ea. Așa cum nu mai este cînt de vioară, după ce vioara s-a distrus, așa nu poate fi suflet fără corp viu. Nu e bine să ne amăgim cu nemurirea sufletului. Să privim adevărul în față și să ne bucurăm de viață, să lăsăm ceva bun pe lume, să merităm respectul și dragostea oamenilor prin muncă, omenie și adevăr.

Conf. univ.
PAUL POPESCU-NEVEANU

ADAS

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT face cunoscut cetățenilor că asigură facultativ vitele cornute mari, cabalinele, porcinele și ovinele, acordând despăgubiri în cazurile de :

- pieire în urma bolilor, epizootiilor și accidentelor ;
- sacrificare, pe baza dispozițiilor organelor competente ;
- scoatere din gospodărie — în baza ordinului organelor veterinare, a animalelor bolnave de unele boli infecțioase.

5196 A

Om... prevăzător !

Prevăzător cum este Sandu
 N-am cunoscut alt om în viață...
 Chiar dacă-i cer senin, umbrela
 Și-o ia cu el de dimineață.
 Nu uită să „deguste“... vinul
 Cînd intră prin restaurante.
 Iar cînd la meci joacă „Rapidul“
 Nu uită ca să-și ia... calmante.
 Cum e prevăzător, nu uită,
 Pe șefi a-i saluta cu stimă...
 (Și nu e deci nici o mirare
 Că-i abonat mereu la... primă !)
 L-am întilnit mai ieri pe stradă...
 Zîmbind, mi-a dat o veste gravă :
 — Știi... Mi-a intrat apa în casă
 Că la vecin s-a spart o țeavă !
 — Și totuși, te văd foarte vesel !
 — Da. N-am motiv de supărare.
 Cum sînt prevăzător din fire,
 La ADAS am... asigurare.
 Și cum cîndva îmi iau mașină
 Vreau să mi-o văd asigurată...
 Mă duc chiar miine, fac contractul.

M. GEORGE

VALORIFICATI CONTRA COSTI PRIN DEPOZITELE I. C. M.

Fierul vechi și metalele vechi
 Obținutj venituri și contribuții la
 aprovizionarea industriei siderur-
 gice cu materie primă

LA MUNCĂ LA PLIMBARE cu

BICICLETA

MIC ȘI MARE
 Elegant • lei 625
 Carpatei • lei 690

SE VÎND ȘI CU PLATA ÎN RATE LA
 MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

I.I.S.
Carubeta
 FABRICA DE APARATURĂ
 DE LABORATOR TER-
 MOMETRE ȘI DENSIMETRE
 BUCUREȘTI STR Papazoglu 34

raionul Tudor Vladimirescu, telefon
 21.47.20, execută în baza comenzilor
 ferme termometre tehnice diferite, ter-
 mometre de laborator, de birou, de ca-
 meră, de fereastră, de baie, densimetre
 și un bogat sortiment de aparatură de
 laborator din sticlă.

Reumatici și suferinzi de dureri articulare, aplicați
 pe locul dureros „Compresa termogenă“ care alina
 durerile de mijloc, sciatică și lombago, prin acțiunea
 revulsivă și căldura profundă pe care le provoacă
 Respectați modul de întrebuințare. Un pachet costă
 5,40 lei. De vânzare la farmaciile, drogherii și punct
 farmaceutice din țară.

5 286 A

Toate băncile din sala căminului cultural din Tâtaru-Mizil sint stricate.

Cite-un scaun, mic sau mare,
lau toți de la magazin
Că e un spectacol tare
După masă la cămin.

Cele două coruri ale căminului cultural din Pădureni-Banat nu mai activează.

Pentru oamenii ce vor
Să asculte cite-un cor,
S-au trimis de la raion
Niște plăci de patefon.

V. D. POPA

TRAPI TRAPI

PE CONCRET

OMUL INVIZIBIL

Indiscutabil că televiziunea a început să joace un rol în viața oamenilor. Multe dintre emisiuni au o influență covârșitoare. Cite lucruri utile n-am învățat din „Teleenciclopedie” de pildă?

Selim Sebadin, de la G.A.S.-Saligny, a tras învățăminte din serialul „Omul invizibil”. Stătea într-o seară și îl viziona. Deodată a strigat: „Evrিকা”. Aceeași expresie strigată de Arhimede marca o genială descoperire. Și de ce să-l subestimăm pe Sebadin? A strigat omul „Evrিকা”, înseamnă că a făcut o descoperire. De ce numai la televizor poate exista un om invizibil? Dar pentru ce să înțelegi mai bine serialul, să vi-l povestim de la început.

Sebadin a fost trimis de G.A.S. Saligny să ridice de la Uzinele chimice din

Valea Călugărească o cantitate de 60 tone îngrășămintă. Firește că nu putea el singur să încarce în vagoane atâtea tone. Deci, a angajat cițiva zilieri. Cind a fost la plată, l-a trecut pe stat și pe Dumitru Smernea, care de fapt nu lucrase. Am fi nedrepti dacă nu am face o precizare: Dumitru Smernea nu este cu Sebadin nici văr, nici cumnat și nici măcar o rudă de a pașpea spiță. Nu este Selim ăla care să facă familiarisme. Sau poate vă gândiți că or fi prieteni. Nici măcar atît. Și atunci cine este Dumitru Smernea? Cel care suferă de inimă sint rugați să nu citească rindurile următoare. Ei bine, Dumitru Smernea este... omul invizibil. La lucru nu l-a văzut nimeni, dar pe statul de plată era trecut. Cum este

posibil? Adică H. G. Wells are voie să inventeze și să scrie romanul „Omul invizibil” și Sebadin nu poate inventa un om invizibil? A primit Wells drepturi de autor pentru al său „Om invizibil”, trebuie să primească și Sebadin. Și-a trecut creația (adică pe Dumitru Smernea) pe statul de plată, a încasat el banii și i-a băgat frumusețel în buzunar.

Sebadin, modest cum este, s-ar fi mulțumit cu această unică răsplată. S-au gândit însă alții, ca pentru această invenție să-i mai plătească și altfel. Nu în bani, ci în ani. N-a prea vrut Sebadin s-o primească dar pînă la urmă tot a „încasat-o”.

A. CROITORU

Din magazinele cooperației de consum din regiunea Crișana, lipsesc bateriile pentru aparatele de radio cu tranzistori.

— Ia-o bade pe asta! Cîntă perfect fără baterii!!

Desen de NIC. NICOLAESCU

Dumitru Anton, din comuna Cojasca-Ploiești, a tăiat de pe terenul Tudorei Velicu 100 Salcimi.

— De ce i-ai tăiat, nea Dumitre?!

— De 'oț!

Desen de T. PALL

PLANTON LA TELEFON

Dialog — în urmă cu cîtăva vreme — cu bibliotecara din comuna Zănești.

Aveți un volum nou, mai interesant să-mi recomandați? Ce carte citiți, de exemplu, dumneavoastră acumi?

— Citesc o carte cu foarte multe personaje, dar fără acțiune.

— ?

— Cartea de telefon a regiunii.
— Și vă folosește?

— Sigur, altfel n-aș putea discuta...
— Cu cititorii?

— Nu cu ascultătorii!
— Ce manifestări de masă organizați? Ați făcut vreo călătorie pe hartă?

— Nu. Călătorii pe... fir.
— Sint mulți participanți?

— Depinde cîți sună.
— Aha... V-ați pus sonerie la ușa bibliotecii?
— Nu. La telefonul sfatului!

Cred că e cazul să opresc aici relatarea acestei discuții care ar putea fi folosită cu succes de un dramaturg, într-o piesă absurdă. De fapt fiecare vorbea logic, însă doar despre ce-l durea Eu — despre manifestările bibliotecii care erau cîteodată neglijate, iar tovarășa bibliotecară — despre faptul că era pusă să facă de serviciu noaptea la telefonul sfatului popular.

Recent, aflindu-mă iar la Zănești, am trecut din nou pe la bibliotecă. Discuția s-a purtat cu totul altfel:

— Mai faceți de serviciu noaptea la telefonul sfatului?

— Nu! Mă ocup numai de bibliotecă.

— Mai organizați „călătorii pe fir”?

— Nicidecum. Realizez călătorii pe hartă seri literare...

— Care va să zică s-a înțeles că locul bibliotecării nu este lîngă telefonul sfatului popular comunal.

— Nu s-a înțeles dar ne-am înțeles noi, cițiva salariați din comună, și ne-am angajat un salariat al nostru.

— V-ați luat, cum s-ar zice, un om cu ziua

— Nu. Cu noaptea! Noi îl plătim, iar el face de planton la telefon.

De unde am tras concluzia că deși telefonul sfatului funcționează, ceva e totuși defect. Pentru ca lucrurile să intre în circuitul normal nu e cazul să apelăm la deranjamente. Mai curînd la sfatul popular raional Piatra Neamț.

V. DUMBRAVĂ

FEELEURITE

I s-a acrit

Mihai Vasilescu din Dumbrava-Ploiești se ducea cam des în comunele Stîlpu și Ulmeni. De acolo se întorcea cu damigenele pline. Chiar așa băutor o fi Vasilescu? Da' de unde! Lui îi plac mai mult banii decît vinul, motiv pentru care îl vindea consătenilor la suprapreț.

În ultima vreme, de cind l-au luat oamenii la ochi, i s-a cam acrit. Nu vinul, ci traiul.

Muzică

Bufetul din comuna Albești-Ploiești nu are muzică. Sarcina de a „inveseli” consumatorii și-a asumat-o Gheorghe Stan. Și făcea o muzică! Specialitatea lui era — se pare — toba. Dar în lipsă de tobă, căuta să bată în ce găsea: mese, geamuri, oameni.

Acum a fost trimis la „conservator”, adică într-un loc răcoros unde să-și poată conserva talentul.

Nu mă mai fac merceolog

Am un prieten, merceolog la cooperativa agricolă Fundulea. Băiat bun, vesel, îndrăgostit de meseria lui.

— De ce nu vrei să te faci și tu merceolog? stăruia el de cite ori ne întilneam.

Azi așa, mîne așa, în ultima vreme m-am hotărit; mă fac merceolog. M-am dus imediat la Fundulea, ca să-i dau prietenului meu vestea cea mare. Nu-l mai văzusem de vreo trei luni. M-am speriat: era tras la față, posomorit, slăbit.

— Ce-i cu tine? l-am întrebat.

— Prost de tot. Am păt-o.

— Cu Fundulea?

— Nu, cu Chitila.

— Păi ce ai tu cu Chitila?

— Am, că de cîteva luni aducem materialele de la Baza de aprovizionare Chitila a U.R.C.A.P. București.

— Și ce-i cu asta?

— Vino cu mine să vezi. Tocmai plec acolo cu autocamionul.

Prietenul meu și-a luat în autocamion un scaunel pliant, o sticlă cu oțet detrandafiri, comprese și douăzeci de antineuralgice.

— La ce le folosești?

— Pe scaunel stau la coadă pînă mi se dă factura, antineuralgicele le iau după ce văd cite materiale nu ni s-au aprobat, iar cu oțetul detrandafiri mă frecionez la magazie cind constat că unele materiale declarate „lipsă” există (dar nu pentru noi), iar altele aprobate lipsesc.

— Și chiar ti s-au întimplat toate astea?

— Toate. O dată, am cerut 10 carbuni pentru dinamuri, ni s-au aprobat 2 bucăți, dar magazinerul nu ne-a dat nimic. Altă dată, am cerut arcuri și oberlagare pentru mașini, și colaci și căpățini de roți pentru căruțe. „N-avem”, ni s-a spus. După aceea am văzut că piesele existau în magazie.

Prietenul meu are o listă întreagă. Pînă să mi-o înșire,

am ajuns la bază. Pe dreapta și pe stînga șoselei erau parcate de-a valma vreo 30 de autocamioane ale C.A.P.-urilor.

— Ce așteaptă?

— Ți-am spus, înăuntru e coadă mare. Stați aici și stringeți pumnii pentru mine.

Era de dimineață. L-am așteptat pînă la prinz. A ieșit purtat pe brațe. Sticla cu oțet detrandafiri o golise, antineuralgice nu mai avea.

— Ce ți s-a întimplat? am sărit eu.

— Am cerut piese auto, dar mi-au spus că nu mi le eliberează dacă nu plătim și niște var.

— 50—60 de chile?

— Nu, 15 tone! Cică le-am luat și nu le-am plătit. Eu nu știu nimic, de-aia sint alb ca varul.

Ne-am întors la C.A.P. Fundulea. 30 de kilometri. „N-am ridicat nici un strop de var”, l-a asigurată conducerea pe prietenul meu. Asta era joi. A doua zi, vineri, ne-am prezentat iar la bază. Alți 30 de kilometri.

— Tovarășe, la noi așa figurați. Ori plătiți cele 15 tone de var pe care le-ați ridicat, ori duceți-vă la U.R.C.A.P. Lehliu și lămuțiți chestiunea.

Am plecat la Lehliu. 60 de kilometri. „Sinteti trecuți cu cantitatea de var în desfășurător. Urmează să-l ridicați cind veți avea nevoie și să-l plătiți atunci”.

Simbătă, din nou la bază. Încă 60 de kilometri. Cite-o plimbare pe zi. Că benzina, merceologul, șoferul și încărcătorii de pe autocamion îi plătește cooperativa! S-au lămurit și tovarășii de la aprovizionare:

— Deși e simbătă, iar dv., raionul Lehliu, sinteti programați joi și vinerea, vă facem favoarea să vă primim.

Ce buni sint tovarășii de la baza Chitila! O plăcere să lucrați cu ei! Eu unul însă m-am hotărit definitiv: nu mă mai fac merceolog.

N. VLAHU